

Nemčija za svoje delavce. - Sen. Blaine o zlorabi justice.

NEMŠKA POSLANSKA ZBORNICA ODGLASOVALA, DA SE DA PET MILIJONOV DOLARJEV V POMOČ IZPARTIM DELAVCEM V PORURJU. — SKUPNI NASTOP NEMŠKIH DELAVCEV JE NAJLEPŠI VZOR VZAJEMNOSTI.

Berlin, Nemčija. — Nemška poslanska zbornica je v soboto odglasovala, da se ima takoj nakazati \$5,000,000.00 v pomoč nemškim delavcem, ki so bili te dni izprti iz železnih in jeklarskih tovarn od dela.

V Nemčiji je največja življenjska draginja v Evropi. To pa seveda hudo pritiska na revne delavske sloje, ki so odvisni od dnevnega dela in zaslužka pri delu. Zato so delavci v železnih jeklarskih tovarnah stavili po svojih predstavnikih zahtevo za primerno povišanje plač. Jeklarski industrialci v Porurju so zahtevo enostavno zavrnili rekoč, da ne morejo na noben način kompetirati z tujezemskimi izdelki in da morajo gledati celo, da bodo stroški nemške produkcije še znižani, ako hočejo, da bo nemška industrija v stanu kompetirati s tujo produkcijo. Med tem je nastal nekaj v zastoj obratu jeklarske in železne industrije v Porurju in okrog 250 tisoč delavcev je izprti na ta način od dela. Kajpada, da je izprti takoj sledila beda v delavskih družinah. Delavski zastopniki so se obrnili na vlado in poslansko zbornico in kakor se poroča so izposlovali pomoč za pet milijonov dolarjev za izprte delavce v Porurju.

Ta slučaj kaže, kaj delavstvo vse lahko doseže, če je zavedeno in tudi politično organizirano. Nemško delavstvo ima v poslanski zbornici lepo število svojih zastopnikov, zato tudi vlada vpoštevaja njihove zahteve.

Združene države so bogatejše, mnogo bogatejše kot Nemčija, pa kaj takega naša vlada za svoje delavce doslej še ni storila. Kako revščino so morali prestajati premogari v zadnji stavki. A naša vlada še tega ni storila, da bi bila intervenirala in izsilila s svojim uplivom pogajanje, da bi se bila stavka čimprej končala. Zakaj je tako, ve menda vsak. V kongresu in senatu delavno ljudstvo v Z. D. pač nima prijateljev, zato so ignorirani. Delajo pač za one v čigar službi so.

Obenem pa se poroča iz Nemčije, da se pripravlja vse strokovno organizirano delavstvo, da iz simpatije zastavka, ako se spor med delavci in delodajalci v železni in jeklarski industriji kmalu ne poravnava. To kaže, kaka vzorna vzajemnost vlada med nemškim delovnim ljudstvom. Kjer delavstvo tako enotno nastopa, tam mora dosegati uspehe.

TUDI BYRDOVA LADJA JE OBČUTILA NEVIHTO.

Montreal, Kanada. — Kakor je že znano, se je nedavno podala Byrdova ekspedicija na južni tečaj. Velika in močna ladja "Eleanor Bolling", je bila skoro neobčutljiva proti viharju. Ko so pa zadnje dni divjali hudi viharji širom sveta, je bila tudi ta ladja primorana, da se je umaknila v neko pristanišče.

SENATOR BLAINE ZA STAVKARJE.

Senator Blaine se je izrazil, da ameriška oblast postaja nasilna, kar pa ne odgovarja ameriški ustavi.

Milwaukee, Wis. — Kot je že znano so federalne oblasti zaprle 26 stavkarjev iz Kenoshe, ker niso mogli plačati prisojene kazni vsak po \$100.00. Ta slučaj je pa vzbudil pri vseh delavskih krogih veliko nevoljo. Stvar je prinešena pred višjo sodišče. Kako bo izpadel ta slučaj tam, se za enkrat še ne ve.

V Milwaukee so imeli te dni velik protestni shod, proti temu postopanju. Shoda se je udeležil tudi senator države Wisconsin, John J. Blaine, ki je naudušeno govoril in obsojal to postopanje in istega imenoval za vladno nasilje. Med drugim je izjavil tudi sledeče: "Vlada Zdr. držav se približuje nekemu sistemu, kateri naj bi osvojil vso moč in tako pohotno pritiskal na ljudstvo. Sistem naše samovlade izginja, pozablja se, da živimo pod vladno ustavo, katero si je narod sam postavil. Naša ustava se zlorablja, dela se nasilje. Kam gineva naša prostost? Ako bomo šli v tej smeri naprej, ne more vladati blagostanje v deželi. Te zadeve se morejo prineesti v senatno zbornico in jih tam urediti, kakor to zahtevajo pravice in koristi naroda."

Ta izjava odličnega senatorja je pravi mrzel tuš za ameriške kapitaliste. Le škoda, da je takih senatorjev malo. Shoda se je udeležilo okrog 1300 ljudi. Na shodu se je sprejelo tudi ostro protestno resolucijo, katero so poslali na vsa merodajna mesta.

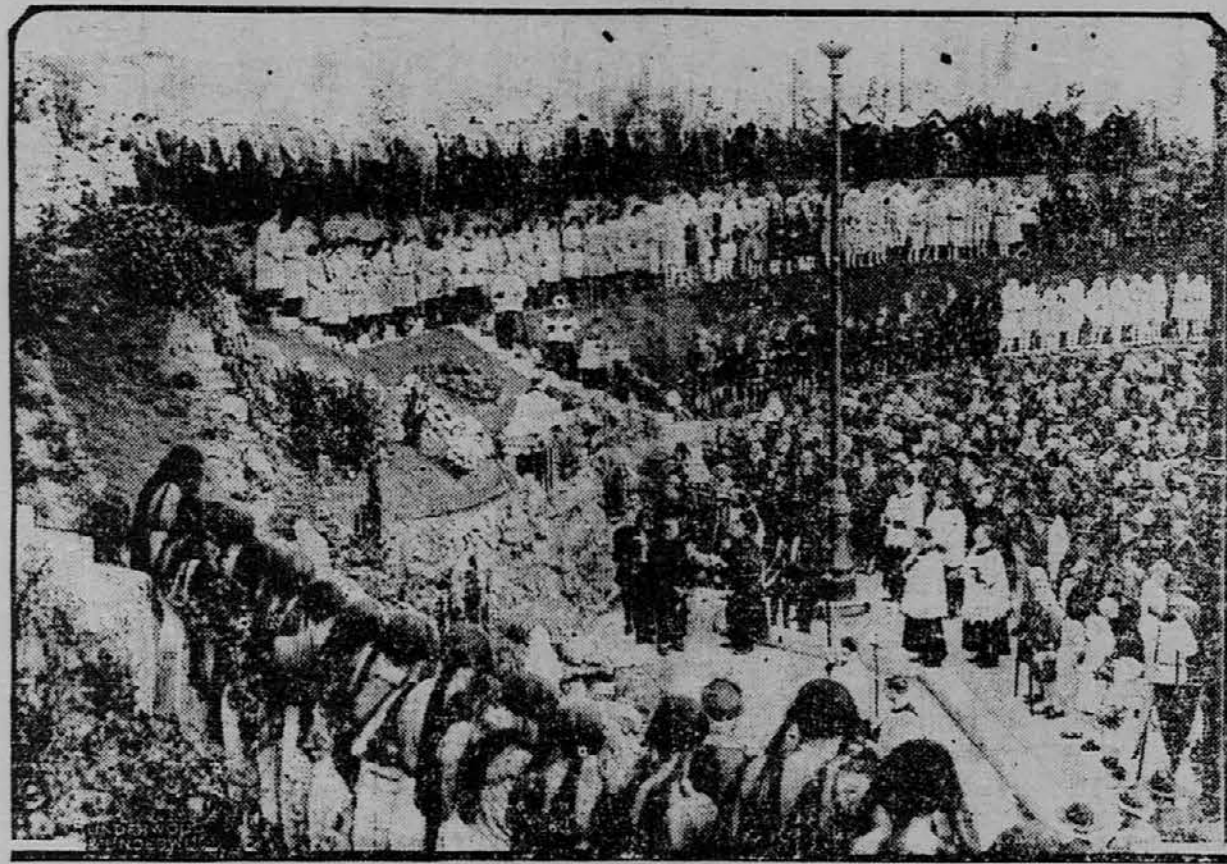
DELAVSKE UNIJE V CHICAGU PODPIRAJO STAVKARJE V KENOSHI.

Chicago, Ill. — Stavkarji se povsod nahajajo v veliki stiski, ravno tako se godi tudi v stavkarji v Kenoshi. Večmesečna doba brezdelja jih je privela v veliko revščino, da potrebujejo pomoči. Čikaške delavske unije so te dni nabrale za stavkarje v Kenoshi \$998.15 v prvi kampanji za nabiranje darov. Darovali so sledeči odseki: Unija barvarjev, odsek št. 180, \$100.; št. 275, \$100.; št. 637, \$100.; mizarji št. 1, \$75.; št. 1693, \$23.15; št. 1784, \$25.; strojevodje št. 199, \$25.; knjigovezi št. 8, \$50.; strojevodje dvigalnih strojev, št. 569, \$500.00.

LINDBERGH JE POLETAL PREKO VULKANA.

Mexico City, Mehika. — Te dni je Lindy s svojim aroplanom poletel preko vulkana "Popocatepeti" v Mehiki. Pri sebi v aroplanu je imel tudi Mrs. Morrow. Celi polet je trajal eno uro, ko je aroplan plul parkrat v krogu nad vulkanom.

60,000 ROMARJEV ZBRANIH V LURDU NA FRANCOŠKEM.

To leto so v Lurdu na Francoskem obhajali 60letnico, odkar je bila tam ustanovljena božja pot "Lurške Matere Božje". Vršile so se velike slavnosti, katerih se je udeležilo nad 60 tisoč romarjev iz raznih delov sveta.

ŠE PAR PODROBNOSTI O VESTRISU.

Ladja je imela 7 lukenj predno je odplula iz New Yorka. Zanikernost inspektorjeva in častnikov je povzročila nesrečo.

New York, N. Y. — Preiskava federalnih oblasti o vzrokih potopa ladije Vestris, vedno bolj odkriva, kaka zanikarnost je vladala pri nadzorstvu ladije. Preživeli častniki se izgovarjajo eden na drugega. Kapitan in prvi častnik sta utonila. Načelnik častnikov in glavni strojevodja sta izpovedala pri izpraševanju, da je imela ladija sedem lukenj, to je, da je na sedmih krajih uhajala voda, v času, ko so odpluli iz newyorške luke. A to so mislili, da bodo med potjo popravili. Dve luknje so baje zamašili, drugih niso mogli. Najbolj pa je voda prihajala v ladjo v skladišču, ki je bil napolnjen s premogom in kamor vsled velike količine premoga ni bilo moč do luknje. Glavni strojevodja Johnson je priznal, da je njegova zanikarnost, ker ni pregledal dobro kabine za premog, če je v redu, predno so premog naložili.

Drugi dan na morju je jela voda uhajati v ladijske prostore v taki meri, da je prihod vode hitro nadkriljeval izsesavanje sesalk. Še le, ko se je ladja hudo nagnila je ukazal pokojni kapitan klicati na pomoč. Bi bil to storil pravočasno, bi bili vsi potniki rešeni.

Ameriške in angleške pomorske oblasti so v dogovoru, da bodo odslej uvedle najstrožje nadzorstvo in pregled vsake potniške ladije, ki bo odplula iz kake luke. Če ne bo to ostalo seveda pri samih besedah.

Kaj bodo oblasti storile, da se da zadoščenje onim, ki so zgubili svoje sorodnike pri tej pomorski nezgodi se še ne ve. Proces in zasliševanje se vrši naprej, nakar bo slučaj prinešen pred sodišče, da izreče o njem konečno besedo.

KRIŽEM SVETA.

— Chicago, Ill. — Zadnje dni je bilo za zrakoplovce zelo neugodno vreme. Dež in gosta megla je onemogočala zračni promet. Več aroplanov je radi slabega vremena moralo ostati v svojih postajah, sedem čikaških aroplanov pa je bilo primoranih v zahodnih državah, spustiti se na zemljo, radi goste megle.

— Deadwood, S. D. — Te dni se je čutilo več potresnih sunkov v "Northern Black Hills". Potres je sledil zaporedno med krajšimi presledki. Sunki pa niso bili tako močni, da bi to povzročilo škodo.

— San Antonio, Tex. — Te dni so v državi Texas imeli vojaški aroplani strelne vaje v zraku. Neki aroplan, ki je plul nad morjem v zalivu "Mata-gorda", se je ponesrečil in padel v morje. Pri tem so utonile 3 osebe. Poročnik F. V. Corson, pilot iz Woodstock, Ill. in prostak J. Smedaker.

— Galesburg, Ill. — Velika nesreča se je pripetila v neki hiši v Galesburgu, ko je Axel Carlson, opekarski delavec, star 58 let, zakuril peč, v kateri je gorel kerosene. Peč se kar naenkrat užgala in nastala je grozna eksplozija, da je navzočega moža močno poškodovala in je pozneje umrl.

— Selinman, Ariz. — Elliot Stillman, nečak od J. W. Stillmana, kapitalista v New Yorku, je bil ubit, F. B. Payne iz Nogales pa težko poškodovan, ko se je njihov avtomobil prevrnil pri vožnji skozi državo Arizona. Ljudje ki so dospeli na mesto nesreče, so našli oba skupaj ležati pod razbitim avtomobilom, eden mrtev, drugi pa nezavesten.

— Winnipeg, Man. — Neki farmar, Charles Gruger se je z avtomobilom peljal ob reki "North Saskatchewan". Pri sebi na avtomobilu je imel tudi svoje 3 hčere. Ker je bila pot ledena, je avtomobil kar naenkrat zanesel z ceste za zamrznjeno reko, kjer se je led prodril in avto potopil. Far-mar se rešil, njegove 3 hčere so pa utonile.

KATOLISKA STRANKA ODKLANJA FAŠISTE.

Vatikanski organ odkriva samopašno umešavanje fašistovskega režima pri izbira-nju strankinih kandidatov...

Rim, Italija. — Katoliška stranka v Italiji, takozvana "Katoliška akcija", kjer so politično organizirani vodilni katoliški lajki, je povedala potom vatikanskega organa "O-servatore Romano" javnosti, da se sedanjih volitev, ki jih pripravlja fašistovski režim, ne bodo udeležili.

Vzrok tega koraka je ta, ker fašisti diktirajo vsem strankam, kake kandidate imajo postaviti na svoje liste. Nobena stranka nima pravice postaviti kandidate, kakoršne bi sama želela po svojem svobodnem političnem prepričanju. Liste kandidatov morajo biti predložene vrhovnemu fašistovskemu svetu in če ta prona-jde, da kandidatje niso nevarni ali pa politični nasprotniki fašistov, tedaj ji vrhovni svet odobri, a v nasprotnem slučaju odkloni in črta.

Da je to nekaj kar ne more odobrati nobena politična stranka je jasno vsakemu. Značilno je to, da so se katoličani prvi postavili proti Mussolinijevi samopašnosti. To je dokaz da pravi katoličani v Italiji se ne strinjajo z Mussolinijevim režimom.

— London, Anglija. — Zanimivo razpravo so imeli te dni v Londonu radi ženskih zadev v Kanadi. Vlada v Kanadi namreč smatra, da ženske niso pravomočne osebe v primeri z moškimi. Nekatere ženske v Kanadi so se potegovale, da bile izvoljene v senatno zbornico, postava jim pa to ni dovolila.

— Neligh, Neb. — E. Witmer, ki je dne 26. sept. umoril svojo ženo zato, ker je kadila cigarete, je te dni spil še ostali del onega strupa, s katerim je tudi ženo zastrupil, predno jo je umoril.

Iz Jugoslavije.

PO KAJ JE ŠEL DR. TRUMBIČ V PARIZ? — ČEZ KOKRO PRI KRANJU SO OTVORILI NOV MOST. — NARODNI MUČENIK ŽUPNIK VOZLIČ PREMINUL. — SAVA NARAŠČA. — DRUGE RAZNE DROBNE VESTI IZ DOMOVINE.

Dr. Trumbič v Parizu. "Pravda" poroča iz Pariza, da je tja prispel dr. Trumbič. V pariskih jugoslovanskih krogih se predpostavlja, da name-rava dr. Trumbič priti v stik s farcoskimi in angleškimi državniki, da bi jih zainteresiral za notranje stanje Jugoslavije in da bi jih prepričal o potrebi, da zapadne velesile svetujejo Belgradu rešitev srbsko-hrvatskega spora na način, da bi Hrvate zadovoljil. Trumbič bo ostal nekoliko dni v Parizu, nato pa se bo podal v London.

† Župnik Leopold Vozlič.

V torek, 30. oktobra ob 3 zjutraj je preminul narodni mučenik, duhovni svetnik in župnik pri Mariji Snežni g. Leopold Vozlič. Pokojni je bil rojen 29. julija 1864 v Ljutomeru; v toplem mladostnem narodnem navdušenju je po končanih srednješolskih študijah šel v graško bogoslovje ter bil 22. julija 1888 posvečen za duhovnika. Služboval je kot kaplan v Gomilici, Radgoni in Riegersburgu, pozneje pa kot provizor v Feldbachu in pri Sv. Vidu v graški dekaniji. 1. sept. 1914 je postal župnik v Trilju, kjer je radi svojega slovensko-narodnega prepričanja moral trpeti preganjanje, da ni bil več varen življenja. Prestopil je v ljubljansko škofijo, postal 1. sept. 1920 provizor pri Mariji Snežni v Slovenskih gorah; od 15. januarja 1921 pa je deloval na župniji kot župnik. Bil je vnet dušni pastir; za svoje zasluge na dušnopastirskem polju je bil 9. maja 1928 imenovan za duhovnega svetovalca.

Otvoritev novega mosta čez Kokro pri Kranju.

V sredo, dne 31. oktobra, je bil otvorjen novi most čez Kokro v Kranju. Važna prometna žila, ki veže procvetajočo metropolo Gorenjske z osrčjem Kaniških Alp, Kokrsko dolino in Jezersko, je s tem objektom zopet sklenjena. — Gradbena direkcija v Ljubljani je v svrhu preizkušnje mosta odredila komisijo, obstoječo iz gg. inž. R. Zajca, insp. inž. K. Orla in inž. P. Miklavca. Udeležil se je preizkušnje nadalje prof. dr. inž. A. Karl, kateri je vršil poizkuse z najmodernejšimi aparati.

Poizkusi, ki so se izvršeno obnesli, so dokazali, da je most zelo elastičen in da nad-kriljuje zahtevane pogoje. — Konstrukcija in izvršitev se je s tem izkazala kot popolnoma uspešna, kar služi konstrukterju inž. Miklavcu in podjetju Slograd v čast.

Sava narašča.

Radi dežja v Sloveniji je pričela zadnje dni Sava na Hrvatskem naglo naraščati in je dosegla pri Zagrebu že 3.2 m nad normalo. Nevarnosti poplave v Zagrebu zaenkrat si-

cer še ni, pač pa je voda odnesla blizu Jaruna že več tisoč kubičnih metrov zemlje.

Aretiran italijanski izzivalec.

Te dni je bil v okolici Zadra aretiran italijanski državljani Ivan Damjan conte Vrgada, ki je grdo žalil Jugoslavo in je Jugoslavijo imenoval razbojniško zemljo. Sedaj se nahaja ta junak v šibenških zaporih, proti njemu pa bo drž. pravdnistvo vložilo obtožbo.

Požar v Rogški Slatini.

V noči od 23. na 24. oktobra je izbruhnil pri posestniku Plevčaku, ki je sosed zdravilišča, velik požar. Pogorel je kozolec, ki je bil natlačeno poln sena, slame in lesa.

Trije sreski poglavarji v zaporu.

V Plevlju je bila te dni izrečena obsodba nad bivšim sreskim poglavarjem Aleksom Martinovičem, ki ga je tožil Miloš Vojnovič. Pred tremi leti je prišlo v kavarni do nesporazuma, prepira in streljanja z revolverji. Tožbo je vložil sreski poglavar zaradi poskušene uboja. Zaslišanih je bilo mnogo prič. Končno je bil sreski poglavar Martinovič obsojen na šest mesecev zaporu. Tako ima Plevlje sedaj tri svoje sreske poglavarje, ki so sedeli ali pa še sede v zaporu: Ljuba Damjanovič, ki je napadel svečenika Rista Nenadovića, Toma Jovanovića, ki je bil obsojen zaradi defraudacije, in Aleksa Martinovića.

Smrt v morskii globini.

Prebivalci sela Krapnja pri Šibeniku so znani kot vneti nabiralci morskih gob, ki jih uporabljajo v šolah za brisanje šolskih tabel, v hišnem gospodinjstvu pa tudi v druge svrhe. Često se pripeti, da pri nevarnem delu zrtvujejo svoje življenje. Tako se je te dni smrtno ponesrečil Jakob Surovič, nabiralec gob v gornjem Jadranu. Opremljen kot potapljač, se je spustil v morskoo globino. Nenadoma je nehala funkcionirati dovodna cev za zrak. Ko so ga potegnili na površje, je bil že mrtev.

Aretiran radi suma požiha.

Ljubljanska policija je pri-jela 31. oktobra iz Križevcev na Hrvatskem brzojavko, da se skriva v Ljubljani Alojzij Mesarič, doma iz Ormoža, ki ima na vesti več požigov v križevskem okraju. Policija je popoldne že izvohalala zaželjeno tička in ga vtaknila za mreže.

Znani krvnik Florijan Mausner.

ki je obešal zločince, je te dni umrl od kapi zadet v Sarajevu. Dosegel je starost 56 let. Tudi v Sloveniji je izvršil nekaj smrtnih kazni.

Morski razbojnik

Spisal kapitan Frederick Marryat.
Iz angleščine prevlel J. M.

Sedaj moramo stopiti še dol v ladjino kabino. Oprava je bila preprosta; na vsaki strani je stala postelja. Ob steni v ozadju je bila velika omara, prvotno namenjena za steklo in porcelan, sedaj pa založena z raznimi srebrnimi in zlatimi posodami vsake vrste in oblike; nabral si jih je bil morski razbojnik z raznih ladij, ki jih je oplnil. Tudi svetilniki so bili srebrni in prvotno gotovo namenjeni za nakit kake katoliške cerkve.

V tej kabini sta bili dve osebi, na kateri hodo sedaj opozoriti svoje čitatelje. Ena izmed teh je bil neki Kruman prijetnega in veselega obraza, ki so ga bili krstili na ime Pompej Veliki; najbolj gotovo zaradi njegove velikanske postave. Na sebi je imel hlače iz jadravine, sicer pa je bilo telo golo, kažoče pod gladko svetlo kožo mišice, ki bi bile utegnile zbuditi občudovanje vsakega anatomu ali kiparja. Druga oseba v kabini je bil mladenič kakih osemnajstih let, inteligentnega, zalega obraza očitno evropske krvi. Vendar pa je bil njegov obraz videti otožen. Obleden je bil precej tako, kakor smo malo prej opisali kapitana, samo da se je obleka še bolj prilagala njegovemu velikemu in lepo zraslemu telesu. Sedel je na divanu, pritrjenem v sprednjem delu kabine, s knjigo v roki, v katero je časih pogledal, in potem je zopet povzdignil oči, da opazuje okrete Krumana, ki je marljivo opravljal delo hišnikovo ter urejal in snažil dragocene stvari v omari.

"Masa Francisco, res lepa stvar to," je dejal Pompej in mu kazal svetel vrč, ki ga je ravnokar snalil.

"Lepa," je odgovoril resno Francisco, "res, Pompej."

"Kako je prišel Kaj do njega?"

Francisco je zmajal z glavo, Pompej pa je položil prst na usta in pomenljivo pogledal Franciscu.

V tem trenutku je bilo čuti kapitana, ko je stopal dol po stopnicah. Pompej je zopet začel snažiti srebro, Franciscu pa je iznova pogledal v knjigo.

Kaj je vezalo kapitana in tega mladeniča, ni znano. Ker ga je pa mladenič vedno spremljal in živel z njim, so splošno mislili, da je kapitanov sin, in mornarji so ga časih imenovali mladega Kajna, časih pa Franciscu, po njegovem krstnem imenu. Zadnje čase so poleg vsega še opazili, da sta se večkrat prepirala in je kapitan zelo pazil na vse, kar je delal Francisco.

"Prosim, nečem vaju motiti v pogovoru," je rekel Kaj, ko je stopil v kabino; "pouk, ki ga moreš dobiti od kakega Krumana, je gotovo zelo imeniten."

Francisco ni odgovoril ničesar in je bil očitno zatopljen v svojo knjigo. Kaj pa je pogledal zdaj enega, zdaj drugega, kakor bi hotel zvedeti njiju misli.

"Prosim, kaj si rekel, Pompej?"

"Jaz rekel, masa kapitan? Rekel samo mlademu masi, to je jako lepa reč, vprašal, kje vi dobili — masa Francisco nič povedal."

"In kaj to tebe skrbi, ti črni lopov!" je zakričal kapitan, prijel za vrč in tako močno udaril Krumana po glavi, da se je upognil in da ga je vrgel na tla, najsi je bil tudi ta pravi velikan. Kri je tekla Krumanu, ko je počasi vstal, omoten in trepetajoč od močnega udarca. Ne da bi bil zinil besedico, je počasi odšel iz kabine, Kaj pa se je vrgel na eno izmed skrinj pred posteljo in rekel z bridkim nasmehom: "Toliko imaš za svoje prijatelje, Francisco!"

"Ne, temveč v dokaz okrutnosti in krivičnosti proti nedolžnemu možu," je odgovoril Francisco in položil knjigo na mizo. "Njegovo vprašanje je bilo popolnoma nedolžno — zakaj vedel ni za bližnje okolščine, ki so v zvezi s prilaistitvijo tega vrča."

"Ti pa jih, kakor se vidi, še nisi pozabil? Dobro, naj bo, mladič. Toda svarim te še enkrat, kakor sem te svaril že dostikrat — nič drugega kakor edino spomin na tvojo mater me je odvrnil že večkrat, da te nisem vrgel morskim somom."

"Kako vpliva na vas spomin na mojo mater, ne vem; obžalujem samo, ker je bila tako nesrečna, da je bila kakorkoli v zvezi z vami."

"Imela je oni vpliv," je odgovoril Kaj, "kakršnega mora imeti ženska na moža, ako sta dolga leta na isti ladji, in ta vpliv sedaj hitro gine. Govorim ti zaradi tega odkrito, ker ne pripuščam niti njenemu spominu, da bi me zavračal, ako se prepričam, da boš še dalje hodil po svojih potih. Vpričo vseh mornarjev si pokazal, da mi nisi naklonjen; ugovarjal si mojim poveljem — dovolj povoda imam misliti, da kuješ zaroto proti meni."

"Ali morem storiti kaj drugega, kakor izkazovati vam svoje zaničevanje," je odgovoril Francisco, "ko moram biti priča takim krivam, strašnim zločinom — hladnokrvne okrutnosti, kakor se je godilo zadnjikrat? — Čemu ste me privedli semkaj? In čemu me sedaj zadržujete? Vse, kar zahtevam je: Dovolite mi, da odidem s te ladje. Vi niste moj oče, sami ste mi povedali."

"Ne, nisem tvoj oče — toda ti si sin svoje matere!"

"To vam ne daje nikake pravice, da imate oblast do mene, in tudi ako bi bili poročeni z mojo materjo, ki —"

"Nisem bil."

"Hvala Bogu, zakaj zakon z vami bi bil zanjo le še večja sramota!"

"Kaj?" je zavpil Kaj, vstal in prijel mladeniča za vrat ter ga dvignil kakor igračo, "toda ne — ne morem pozabiti tvoje matere." Kaj je izpustil Franciscu in zopet sedel na skrinjo.

"Kakor vam drago," je dejal Francisco, ko se je zopet zavedel, "pač eno je, ako me zadavi vaša roka ali ako me vržejo z ladje morskim somom, saj bo samo en umor več!"

"Blazni glupci! Zakaj me izkušas na ta način?" je dejal Kaj, zopet vstal in hitro odšel iz kabine.

Prepir, ki smo ga popisali ravnokar, so slišali gori na krovu, ker so bila vrata in okno kabine odprta, da bi prihajal sveži zrak vanjo. Kajnov obraz je bil ves rdeč, ko je stopal navzgor. Zapazil je, da je stal prvi krmar blizu in da je mnogo mož, ki so dremaje ležali na zadnjem koncu ladje, uprlo glave ob komolce, kakor bi bili hoteli poslušati pogovor spodaj.

"Tako ne pojde dalje", je rekel krmar Hawkhurst in zmajal z glavo.

"Ne," je odgovoril kapitan, "in tudi ako bi bil moj sin. Toda kaj naj storim? — Ne boji se ničesar."

Na novo izdane tri plošče.

25091-F—Oj pastirčki, božji ljubljenci, božična, Vsi verni kristjani, božična 75c
Ako pripomnimo, da obe pesmi poje naš slovenski slavček, Mr. Šubelj, menimo, da s tem dovolj priporočamo to ploščo.

25093-F—Potepuh, valček, Moja Francka, polka 75c
Oba komada sta igrana na dve harmoniki in bosta gotovo ugajala vsakomur, ki si želi dobro godbo za ples.

25094-F—Soča voda, petje, duet Fantje po polji gredo, petje 75c
Te dve pesmi poje priljubljeni slovenski pevki, M. Udovič in J. Lavše. Kdor je slišal njih zadnji komad Cingel congel, si bo gotovo tudi to ploščo zaželel.

DRUGE NOVEJŠE SLOVENSKE COLUMBIA PLOŠČE.

25053—Hribčki ponižajte se Jaz bi rad rudečih rož, moški kvartet 75c

25054—Bodimo veseli, polka Na jadranski obali, valček, inštr. trio 75c

25055—Vigred se povrne Oj dober dan, moški kvartet 75c

25056—O mraku Dolenjska, moški kvartet 75c

25057—Slovenec sem Perice, moški kvartet 75c

25058—Janez Čuk in Milka Sova, I. del Janez Čuk in Milka Sova, II. del 75c

25059—Jaka na St. Clairu, polka Clevelandski valček, inštr. trio 75c

25060—Ziben širit za ples Šuštar polka, harmonika 75c

25061—Žužemberk polka Zadnji poljub, valček, harmonika duet 75c

25062—Povšter tanc Ribeniška polka, harmonika in kitare 75c

25063—Ančka pojdi plesat, valček Tromplan za ples, harmonika in inštr. 75c

25064—Ribeniška, I. del Ribeniška, II. del, moški kvartet 75c

25065—Samo še enkrat, valček Ven pa not, polka, instrumentalni trio 75c

25066—Kranjski spomini, valček Luna valček, orkester 75c

25067—Na planine Fantje se zbirajo, moški kvartet 75c

25068—Črne oči, valček Carlota valček, orkester 75c

25069—Stari šotiš Mija Micka, polka, instrumentalni trio 75c

25070—Al' me boš kaj rada imela Odprti mi dekle kamrico, trio s petjem 75c

25071—Regiment po cesti gre, s petjem Sebelka koračnica, harmonika 75c

25072—Štajerska Moj prijatelj, polka, moški kvartet 75c

25074—Sokolska koračnica Kje je moja, harmonika in kitare 75c

25075—Slovenske pesmi V slovo, ženski duet in klavir 75c

25076—En let' in pol Ljubca moje, ženski duet in klavir 75c

25077—Dolenjska polka Štajerski Landler, godba 75c

25078—Dunaj ostane Dunaj Neverna Ančka, harmonika in kitare 75c

25079—Danici Domače pesmi, ženski duet in klavir 75c

25080—Oberštajeršiš Slovesni poskočni šotiš, godba 75c

25081—Nemški valček Črniška polka, godba 75c

25082—Boj' moja, boj' moja Nebeška ženitev, Anton Šubelj bariton 75c

25083—Čez Šavco v vas hodiš Sladki spomini, ženski duet in klavir 75c

25084—Nočni čuvaj Pevce na note 75c

25085—Cingel congel So ptičice zbrane, ženski duet in klavir 75c

25086—Še kikelco prodala bom Gor čez jezero, Anton Šubelj bariton 75c

25087-F—Tiha luna, moški kvartet, petje. Rojakom, moški kvartet, petje 75c

25088-F—Takrat v starih časih, moški kvart., petje Pozdrav, moški kvartet 75c

25089-F—Kje je moj mili dom, narodna, Moja ljubca je. . . , narodna, Ant. Šubelj 75c

25090-F—Megla v jezeru, narodna, Zaspalček, narodna, Ant. Šubelj 75c

68006-F—Spomin na vojaštvo, 1. in 2. del. \$1.25

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Lepo bi rad naredil g. Molek.

Materialistvu je krščanstvo trn v peti. Naziranja o življenju so pač kakor voda in ogenj. Pri presojanju obeh naziranj gre za bistvo, notranjo vrednost naziranja in resničnost temeljnih načel. Sadovi, kakršnih se kažejo v realnem življenju, so neki zunanji kriterij, navidezen dokaz, s katerim pa je treba zelo previdno postopati. Če je kak materialist goljuf, to se ni morda kak evidenten dokaz, da je materialistično naziranje zgrešeno, ako bi bil drugače materializem resničen. Enako nikakor ne sledi iz zgrešene materialističnega pojmovanja, da bi moral vsak materialist biti zloben, zločinec, ker je povsem odvisno od posameznika, kako n. pr. materialistični nauk aplicira v svojem ravnanju.

Isto načelo in v isti meri se mora uporabiti tudi pri idealističnem naziranju, pri idealnem moralnem udejstvovanju je glavni pravce osebna odločitev posameznika, ki ima svojo korenino v človeški svobodni volji. Brez samostojnega človeškega odločevanja postane človek gola lutka razmer, in dosledno se ne more niti govoriti o kaki moralni, niti ne o dobrem ali slabem. To za razumevanje.

Šlo je za dve "kubistični" sliki iz Hrvaške in Rusije. G. Molek vzklikne in pravi: "Lepo je od g. Trunka." Kaj naj bi bilo lepo? Jaz sem apliciral zgornje načelo presojeanja, da se ne more in ne sme zapisati na rovaš krščanstva, ako ostane le pri krščanski besedi, ker ljudje krščanskih nazorov ne aplicirajo v realnem življenju. Ako je to lepo, ali ni lepo, it makes no difference, glavno je, da je resnično. Ni pa lepo od g. Moleka, niti najmanj resnično, kako on postopa in hoče krščanstvo ubiti.

Nekako vzhiceno piše: "Sem že pogledal in videl, da je res tako." Oho . . . ni videl, pač pa vidi krivo. "Dobro je," pravi, da mi prijatelj Trunk enkrat to potrdi, da je vse le go-lo ime, prazna beseda. Toraj odpade argumentiranje o krščanski izobrazbi; saj ni potrebno, če je ta izobrazba samo pri imenu. Kaj se bomo prerekli glede prazne besede." He, he — res lepo bi bilo za materialista Moleka, ko bi bil Trunk sam krščansko izobrazbo ubil. Ampak veselje je vrlo kratko.

Kje sem jaz rekel, da je "vse le go-lo ime", da je vsa "ta izobrazba samo pri imenu", da je "vse le prazna beseda"? Opozoril sem na to, da v mnogih slučajih, kakor v tem na Hrvaškem, ostaja le pri golem imenu, ker pač ljudje govorijo o katoliški ali krščanski izobrazbi, a je resnično nimajo; izobrazba se ne usiljuje ljudem, ako svobodni ljudje nočejo te izobrazbe sprejeti, ali jo sprejmejo le na zunaj, le po besedi. To in niti trohice več nisem povedal. G. Molek pa napravi kar velikanski skok in zapiše, da "je vse le go-lo ime, prazna beseda", da "odpada vsako argumentiranje o krščanski izobrazbi, če je ta izobrazba samo pri imenu." Vsakdo vidi posamezne slučaje, da ostaja nekaj le pri golem imenu, saj ostajajo tudi mnogi socialisti še pri krščanskem imenu, a g. Molek mora imeti prav čudovite oči, ako hoče videti, da je vse le go-lo ime. Verjamem, da bi bilo za materialista Moleka lepo, ako bi tako bilo, ampak ni tako, in on bi rad le naredil tako lepo.

Logični skoki se še nadaljujejo. Napravi si komoden "argument". "Kaj je krščanstvo?" popraša sam. "Ali ni ideja, nazor? Ideje ne more biti brez ljudi, in če so ljudje tako malo krščanski, tako malo prepojeni z idejo krščanstva, kakor potrjuje prijatelj Trunk (opozoril sem le na posamezne slučaje), ne mora krivda pasti na idejo samo?"

Argument je na papirju, resničen pa ni. Prvič je ideja lahko brez ljudi, ako je nočejo sprejeti. Koliko je ljudi, ki sprejmejo idejo materializma? Čemu se g. Molek muči, da bi ljudje to materialistično idejo sprejeli?

Drugič je "argument" pod vsako kritiko, ako bi "krivda padla na idejo samo," če ljudje ideje ne sprejmejo. Resničnost ali zgrešenost kake ideje ne more in ni odvisna od sprejetja ali nesprejetja ideje od strani ljudi, ker tako pri sprejetju kakor pri odklonitvi ostane človek svoboden, in to svobodno odločevanje ne more vplivati na idejo samo.

Končno nabaše si g. Molek usta do najvišje mere, da bi prav gotovo krščansko izobrazbo ubil in popolnoma požrl. Marsikateri pa se je že zadavil, ker je ugriznil prevelik kos, in g. Molek zadavi samega sebe, nikakor pa ne krščanske izobrazbe.

Odpri usta do ušes in hav-sne: "S krščansko izobrazbo ni toraj nič, ker je ni. S politiko ni tudi nič, kajti ljudje, ki vodijo politiko in vladajo, so vse kaj drugega, ko kristjani. G. Trunk naravnost obupa . . . He, he . . . fajn bi bilo za materialista Moleka, ko bi ne bilo krščanske izobrazbe in nobenega kristjana več, in ko bi kak Trunk obupal in se morda iz obupa pufnil . . . ampak takega kosa on nikoli ne bo mogel požreti, dasi ga sprav-lja v usta. Neznansko mora mu mrzeti krščanstvo, ako skuša utajiti kar vse krščanstvo in vse pridobitve krščanske izobrazbe v teku dveh tisoč let, ker pač nekateri krščanski izobrazbo odklanjajo, med katerimi je on sam in vsi tisti, pri katerih se on trudi z vsemi močmi, da bi sledove krščanske izobrazbe zatrl. V borbi za idealna naziranja velja stari rek: "Per aspera ad astra", in veljajo besede Kristove: "Kdor dene roko na plug in se ozira nazaj, mene ni vreden." Stvar, ki nima teka-koč, ni dosti vredna, in le kak figamož bo obupal in bežal po uzorcu preroka Jona.

Prav do vrhunca pa dospe Molekova "doslednost" na koncu. Realno življenje pokazuje, da zadene na težave krščanska izobrazba, ker pogostoma se zahteva tam en liter, na še večje težave pa naleti socialistična izobrazba, ker tu se zahtevata dva litra. Tega g. Molek ne bo mogel utajiti. — Ampak g. Molek ima prednost, da zanika veljavo vse krščanske izobrazbe, kakor Žid svojo robo, pa priporoča svojo rdečo, socialistično izobrazbo, kakor bi bila dva litra manj ko en liter!

Baje je dobil g. Molek od glavnega odbora nalogo, da naj piše le "znanstveno" stvari. "Znanstvenost" glede umejanja krščanske izobrazbe je taka, da bo treba še dolgih študij na kaki univerzi (?), pa bo težko kaj, in če se vsaj zdaj glavni odbor in članstvo zadovolji s tako "znanstvenostjo", je odbor in članstvo pomilovljajna vredno.

—o—
ŠIRITE AMER. SLOVENC!

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEČ

DOBRO

delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEČ

1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim družtvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo prevetimo, nobeno premo.

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.